

formes en *-an* d'una part dels patuesos d'Oïl? ¿Per què no han de poder ser simplement manlleus provinents de l'immens territori occità-francoprovençal? Però la cosa més simple és admetre que en el Poitou-Maine es va produir el mateix canvi de sufix de *-AM(O)* en *-ant* que a Catalunya, i part de l'occità pirinenc. Hi ha motiu per sospitar que el que més mogué Wartburg a cercar objeccions era el seu acostumat prurit de contradir Jud i la seva escola.

Essencialment, doncs, podem quedar-nos en la forma acceptada per Hobi (guiat per Jud), M-Lübke, Hubschmid i Bolelli, i atènim-nos a l'anàlisi a base de LĀMĀ 'mà'.² Que sigui precisament *ʋO-LĀMO-*, o *ʋO-LĀMI-*, com jo recomanaria, és ja un detall menor.

¹ Usual a tota la vall d'Aran, des de Canejan fins a Pujolo. Només a la part baixa es mantenen avui les *-t* darrere *n*. A Canejan anotat amb *-t*; de la resta les notes són equívocues. Segons ALGc (II, 339 «faucille») en la regió gascona el mot és propi de la zona oriental, entorn de Tolosa, des del Mas d'Azil fins a Anant i una zona entorn d'Agén i cap a Montauban. A Ste. Foi d'Aigrefeuille, poble tolosà nadiu de Seguy, aquest va notar-ho exactament, sense *-t*. — ² Al capdavant no és segur que existeixi una verdadera disjuntiva, car l'etimologia de l'irl. *laime* a base de l'arrel indoeur. LEM- 'rompre' (quasi només germ. i balto-eslava), Pok., IEW, 674, no és pas segura. Així com per al mot que significa 'gosar, atrevir-se' (irl. *fo-laumur/ro-la(i)metbar*) es dubta entre aquesta connexió o bé derivar-lo de LĀMĀ 'mà', també *laime* 'destral' podria ser derivat de LĀMĀ 'mà', cf. it. *mannaia* 'destral' MANUARIA, cat. *destral* derivat de (MANUS) DEXTERA. Llavors tant la relació de *volam* amb LĀMĀ com amb *laime* serien bones, i seria tot u.

Volanter, V. *volenter* (VOLER) i *volar* *Volantí*, V. *volar* i *volatiner* *Volantinada*, V. *volantí* (VOLAR) *Volantiner*, V. *volatiner*

VOLAR, del ll. *vōlāre* id. □ 1.ª doc.: orígens (Llull, Desclot).

«--- A Ostalrich --- tro al vespre, que foren --- 3 hores passades de la nit, e --- guarnís lo rey e --- 500 cavallers --- e meseren-se al camí --- ves Gerona, e cavallers tant la nit que --- com lo sol comensava d'exir --- foren sus devant Gerona, e passaren devant la ost dels fransesos --- que no havia --- entre-ls uns e los altres --- cor una ayga, que ha nom Teer --- E passaren bé sperts e afrontats, que anc no trobaren qui res los dixés, ans los guardaven los fransesos e-s meravellaven axí com si vessen un ase *volar*, mas no-s pensaven gens que'l rey d'Aragó fos allí» (fets de 14-VIII-1285), Desclot (§ 159, v, 76.10). És un lloc comú, per ponderar el caràcter extraordinari d'un acte, el comparat amb la feta impossible del vol d'un quadrúpede; no tan notable l'antiguitat de la frase, que així es demostra pertanyent a la fraseologia oral de tots els temps, com l'audacíssim recurs a aqueixes comparacions en obres literàries de tan alta dignitat com aquesta o el

Somni, mostrant despreocupació de pedestres fineses, en homenatge a un magnífic reforç d'estil: llibertat de maneres literàries que té bastant de racial i propi d'una gent com la nostra, que sap mostrar-se, en la vida i en la literatura, superior, quan convé, a tot convencionalisme.

Anàlogament, BMetge, en un altre terreny: «Si són reptades justament, no responen als sinó: --- Mentits-ne per la gola --- frenètic sots --- No volen, emperò, que hom los contrast --- car si diran que han vist córrer cervos sobre la mar, e passar delfins en les selves, o porcs *volar* per l'aire, necessari és que-ls sia atorgat; e si no ho és, oi e rancor ---» (*Somni* III, NCL., 122.8).

Volar ve del ll. *vōlāre* id., mot conservat en totes les llengües romàniques, des del port. *voar* fins als roms. *zburà*, passant per les altres centrals, com la nostra, on s'ha mantingut sense a penes canvis fonètics (*volar*, *-lare*, *-ler*). General en la nostra en tot el territori i totes les èpoques. Basten poques cites literàries: La «maestria» contra la serpentina fou que «la filla del rey --- havia posada sa garlanda de aur --- en la branca de un arbre: lo corp pres aquella garlanda e *volà* per l'àer longament, tro que molts hòmens seguiren --- posà la garlanda en aquell loc hon stava la serpentina, e los hòmens, cant vengueren pendre la garlanda, veseu la serpentina e acüieren-la», Llull (*Merav.* VII, § 5; Ag. I, 211.8f.).

Figuradament per 'moure's' amb celeritat, amb aplicació a: a) un objecte per l'aire, b) un ésser animat per terra, c) una idea a través dels pensaments. a) «Dotze cavallers --- vengren --- e lo Sr. Infant --- ferí lo primer de la lança, tal colp --- sobre l'elm --- que'l cervell li féu *volar* --- e con los set cavallers --- veren que-ls cinc n'eren morts per mà del Sr. Infant --- tots set ensems brocaren, e van-li matar lo cavall; e lo Sr. Infant --- l'espaa li *volà* de la mà al caure ---», Muntaner (fets de 1324, § 274, Casac. VIII, 24.25, 25.5); b) «Curial lo ferí tan poderosament que del cavall lo féu *volar* a la terra», *Curial*, 144.

c) «La veritat de la fama que correrà o *volarà*», Arnau de Vilanova (en MzPelayo, *Heterod.*, ape. 1). «No venç la llum del dia / la fosca del passat / mes pel buyt meravellós de lo ignorat», Costa (1873), *A un claper*, v. 19 i V. infra a *volada*; b) «Aquest és aquell sol qui tots los altres rays apaga --- Aquest Scipió desperta los alts e generosos coratges, e *volant* per mig de la sua host, --- aparex als uylls dels seus, axí com un soptós lamp --- resplandent, lo qual mirant, tots los de la sua host reben cor ardent», AntCanals (*Scipió e An.*, NCL., 63.7). «Nineta d'Urgell / la més bonicoya - se l'han emportada, / ab un cavall blanc - que a terra *volava*, / lo pont d'Oliana - alegre 'l passava --- / l'hivern a l'Urgell, - l'istiu a muntanya!», *Romllo*. (MilàF, 281.4); ¹ d) val. *eixe està volat*, fig. i fam. 'boig'; mall., 'fora de si': «En Tries estava *volat*: --- impunament --- un emissari de l'Estat Major de Berlín venia aquí, a sorprendre els secrets de la fortificació», M. d. S. Oliver (*Ciu. de Mallorca*, 42.9f.).

⁶⁰ En la pronúncia del present la vocal és oberta, com